

بررسی عوامل موثر بر شاخص بهره وری کل عوامل در صنعت برق طی سالهای ۱۳۶۰ الی ۱۳۸۶

زهره طایفی - رضا گودرزی راد - همت قلی زاده

۱- کارشناس گروه نظارت و ارزیابی دفتر برنامه ریزی کلان برق و انرژی - وزارت نیرو

۲- رئیس گروه نظارت و ارزیابی دفتر برنامه ریزی کلان برق و انرژی - وزارت نیرو

۳- کارشناس دفتر مجامع و امور بنگاهها - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

واژه‌های کلیدی: رشد اقتصادی - بهره وری کل عوامل تولید - تابع تولید - اصل شتاب

چکیده

این مقاله مولفه های مهم و موثر بر رشد بهره وری کل عوامل (TFP) بخش برق کشور را شناسایی و با استفاده از داده های سالانه دوره ۱۳۶۰-۱۳۸۶ اثر آنها را در قالب مدل شناسایی شده برآورد می کند. ابتدا برای محاسبه بهره وری کل عوامل، تابع تولید بخش برق تخمین و سپس براساس سهمی که عوامل تولید در رشد بخش داشته اند، شاخص بهره وری کل عوامل محاسبه و در نهایت در قالب مبانی نظری موضوع، عوامل کلیدی تعیین کننده رشد بهره وری کل عوامل شناسایی و مدل ذی ربط برآورد شده است.

نتایج برآوردها مویند آن است که رشد موجودی سرمایه سرانه، رشد شاخص تحصیلات و نرخ ارز واقعی و رشد تراز مبادله بین المللی برق بر رشد بهره وری کل عوامل تولید بخش، تاثیر مثبت دارند. در این میان نقش موجودی سرمایه سرانه و شاخص تحصیلات در مقایسه با دو متغیر دیگر بیشتر حائز اهمیت می باشد. همچنین روند رشد بهره وری کل عوامل در صنعت برق یک روند صعودی با شیب بسیار ملایم می باشد و متوسط بهره وری در طول دوره ۲۰ ساله تقریبا

برابر ۰.۴۰ می باشد که رقم بسیار پایینی است. بیشترین افزایش رشد بهره وری در سالهای ۱۳۷۴ و ۱۳۸۵ رخ داده است. همچنین مقایسه میانگین بهره وری کل عوامل در برنامه های اول تا چهارم نشان می دهد که این میانگین در طول چندین برنامه در حال افزایش است و بیشترین بهره وری در برنامه چهارم رخ داده است.

مقدمه:

هدف از این مقاله شناسایی عوامل موثر بر بهره وری کل عوامل بخش برق کشور می باشد. در این مطالعه براساس شواهد نظری و مطالعات بین المللی و داخلی و همچنین بررسی وضعیت اقتصادی کشور و بخش مدل رشد بهره وری کل عوامل بخش تصریح و شناسایی می شود. در این رابطه ضمن شناسایی عوامل موثر بر بهره وری کل عوامل به موضوع دانش و نقش آن در بهره وری کل عوامل نیز تاکید شده است. رشد بهره وری کل عوامل (TFP) نه فقط شامل اثرات پیشرفت فنی، بلکه شامل استفاده بهتر از ظرفیت، یادگیری از طریق اجراء و بهبود مهارت نیروی کار و غیره نیز